

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessim-Octavum De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Debeátne praedictus consensus vtriusque contrahentis simul existere.
Pun. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

improbabile. Arque ita docent ex communi sententia Petr. de Ledefin. *supra concil. 3.* Henric. *lib. 11. cap. 1. n. 3.* Sanch. *lib. 2. disp. 2. n. 6. num. 5.* Gutier. *de matr. cap. 46. num. 1.* Coninch. *disp. 2. dub. 5. concl. 1. & 2.*

Quinimo aliqui existimant de facto Deum coniunxisse primos nostros parentes absque eorum consensu, indistincteque Christum *Matth. 19.* cum dixit. *Quod Deus coniunxit Homo non separet.* Sed rectius Thom. Sanch. *n. 4.* Gutier. *n. 1.* Coninch. *dub. 5. num. 49.* & alij oppositum consensum expe- diebat enim primum matrimonium, quod aliorum exemplar fuerat erat proprio consensu contrahi. Neque illa verba Marthæ contrarium probant, cum de omni matrimonio dicta sunt, ut patet ex ipso contextu, & solum indicent Deum excitare coniuges ad contrahendum, eorumque contractum approbare. Illud verò certissimum est nulli humane potestati conceditur esse aliquos in matrimonium coniungere absque proprio consensu, quia neque Ecclesia, neque vllus sa- cerdos Princeps dominium in nostra corpora habet maxime ad matrimonium vltim, ut latè probat Thom. Sanch. *lib. 2. disp. 2. n. 2.* Gutier. *dicto cap. 46. num. 3.* Coninch. *dub. 5. n. 2.* Quòd si obicitur Textum in *cap. is qui scdm de sponsalib.* vbi dicitur sponsalia per copulam subsequenter transire in matrimonium, & Textum in *cap. fin. De conditionib. nupt.* vbi matrimonium sub conditione impossibili de claretur validum esse, cum tamen in his sæpè consensus deficiat. Respondeo prædictos Textus non desinere matrimonium deficiente consensu consistere, contrarium enim decidentur in *cap. fin. De sponsa dnorum*, sed quia ita vehementer persequuntur consensum adfuisse, ut nullam in contrarium admittant probationem ea de causa declarant prædicta matrimonia valida esse.

4. Grauior autem dabitur est, qualis consensus in matrimonium requiratur, tum ut validè, tum ut licitè fiat? Pro cuius decisione supponendum est tria in matrimonio contineri. Primum est traditio mutua corporum ad coniugalem vltim. Secundum carnalis coniunctio, habitusque mutua, proles generatio, & educatio. Tertium abstinentia ab altero alio concubitu, consensus in hac omnia expressus necessarius non est, an verò debeat virtualis esse superest explicandum.

5. Et quidem consensus in mutuum corporum traditio- nem obligationemque iustitiae ad coniugalem copulam, & abstinentiam a qualibet alia necessarius est: quia matrimonium consensu contrahentium efficitur, sed in hac traditione, & obligatione essentia matrimonij consistit, ergo consensus necessarius in hanc traditionem, & obligationem ferri debet. Contra verò quia carnalis copula, mutua habitatio, & fidelitatis observatio non sunt de essentia matrimonij, neque illud necessarium, & inevitabiliter consequuntur, ideo necessarium non est, quod coniugum consensus in prædicta feratur. Quinimo licet matrimonium potest quæsumvis coniuges contrarium velint, nempe negare sibi iniucem debitum, mutuum habitationem, & fidelitatem.

6. sed his videtur oblati, quia sæpè matrimonium consistit absque obligatione vlla ad copulam, ut contingit quando coniuges mutuo consensu castitatem vouent, vel sibi iniucem promittunt non petiri debitum, ergo consensus in obligationem ad copulam non videtur simpliciter necessarius ad valorem matrimonij. Respondeo ex contractu matrimonij non oriri obligationem iustitiae ad copulam petitam pro omni occasione, & tempore reddendam, sed quoties alius non fuerit impeditus petere. Cum ergo coniuges possint se priuare iure libero petendi vel ex voto, vel ex mutuo consensu, sæpè coniuges excusari possunt ab obligatione reddendi debitum, quia debitum non est, manente tamen obligatione reddendi debitum petiti, quoties alter coniux ex accidenti impeditus nõ fuerit petens, in qua obligatione essentia matrimonij sita est. Ex quo fit necessarium esse ad matrimonium habere consensum in obligationem reddendi debitum petiti, quoties iustè petiti fuerit, non tamen esse necessarium habere consensum in obligationem reddendi actualiter debitum, casu quo iustè non petatur, quia hanc obligationem matrimonium non exigit. Et in his ex parte consentit Sanch. *lib. 2. de matr. disp. 2. n. 9. quest. 2.* Gutier. *capit. 26. num. 6.* expressius Aegid. de Coninch. *disp. 2. dub. 4. num. 41.* Rebelle. *de iustit. 2. part. lib. 2. quest. 10. n. 19.* Basil. Ponce, *lib. 1. cap. 20. n. 4.*

7. Quod si roges, An contrahens falso existimans subesse impedimentum dicitens possit validè in matrimonium consentire? Couaruu. *4. decret. 2. part. cap. 3. §. 7.* Sanch. plures referens *lib. 2. disp. 3. num. 1.* Gutier. *cap. 47. num. 1.* respondet affirmatiuè. Probant, potest consentire in matrimonium casu quo habilis sit. Cum ergo de facto sit habilis, de facto in matrimonium consentit. Antecedens probatur primò ex *cap. unico de sponsalib. in 6.* vbi consanguinei ex errore contrahentes sponsalia, incurrunt impedimentum publicæ honestatis. Ergo validus fuit consensus. Secundo ex *Clement. unico de consanguinit. vbi excommunicatur qui scien-*

tes cum consanguineis contrahunt, ergo possunt habere verum consensum. Secundo probant exemplo hæretici, qui firmiter credit baptisum non esse Sacramentum, & tamen validè baptizat, quia baptizat sub conditione si forte sit Sacramentum.

8. Sed rectius Nauarr. *cap. 22. num. 56.* & Aegid. *disp. 2. dub. 6.* & plures relati à Sanch. *disp. 2. disp. 3. num. 1.* negant esse verum matrimonium ex defectu consensu: quippe certò, & absque formidine (ut supponendum est) credens subesse impedimentum, credit matrimonium sibi esse impossibile, sed stante hac falsa cognitione nequit serò velle matrimonium non solum absolute, ut de se constat, & concedunt oppositæ sententiæ Doctores: sed neque sub conditione si possibilis est, quia ad hanc voluntatem debebat credere in aliquo casu possibile esse matrimonium. Secundo ex *leg. is qui putat ff. de acquirenda heredit. vbi qui putat se necessarium heredem esse, cum tamen voluntarius hæres sit, repudiare non potest hereditatem, quia opinio veritati preferitur. Ergo putans subesse impedimentum ad matrimonium, cum tamen non sit, non poterit contrahere. Quod si dicas cum Couaruu. *dicto §. 7. num. 2.* & Sanch. *num. 4.* ideo hereditatem repudiari non posse, quia opus erat scire ex qua causa, & quo iure repudianda esset, quod tamen ad contrahendum matrimonium non videtur necessarium, obstat quia etiam ad matrimonium necessarium est scire qualiter contrahendum sit, aliàs error, & ignorantia matrimonio contrahendo non obstat. Tertio ex doctrina Abbatis in *cap. cum in Apostolica, de sponsalib. num. 6.* dicitur eum qui credit subesse impedimentum, quod tamen non subest, non contrahere matrimonium quoad Deum, & ex Vincentio in *supradicto capite* quem sequitur Præpositus *ibi, n. 3.* & alij affirmantes matrum errantem in facto, eo quod contrahens secundum matrimonium credens primum validum esse, quod postea nullum esse declaratur, cogitur cum secunda contrahere. Ergo huiusmodi est à principio non contraxisse.*

9. Ad primum oppositæ sententiæ negandum est antecedens, ad probationem desumptam ex *capite unico* dico ibi contraxisse sponsalia, quia non credebatur firmiter subesse impedimentum. Ad Textum ex *Clem. de consanguinit.* dico ibi excommunicari, non quia verè contrahunt, sed quia attentarunt exterius contrahere animo voluptati vacandæ. Ad secundum concedo hæreticum validè baptizare, non quia baptizat sub conditione *si est Sacramentum*, hanc enim conditionem non subintelligit, cum firmiter credat Sacramentum esse non posse, sed quia intendit facere, quod Christus fecit, sub qua intentione voluntas conferendi baptisum continetur, & consistere potest cum credulitate, & errore, quo existimant Sacramentum non esse, ut latius *Tract. de Sacrament. Baptisimi* dixi.

PUNCTUM VI.

Debetne prædictus consensus vtriusque contrahentis simul existere?

1. Referuntur variæ sententiæ.
2. Quod sit tenendum.
3. Refellitur Sanch. & Coninch.

1. Variæ sunt de hac sententiæ, quas referunt Sancti Aegid. Basil. statim referendi. Prima est Panormio in *cap. dilectus de sponsalib.* & Ant. de Barrio *cons. 64.* afferentium vtrumque consensum simul debere existere, quia vterque complet contractum, & est causa traditionis, & acceptationis. Secunda sententiæ præcedentem limitat, ne procedat his in locis, in quibus Trident. est promulgata, quia non potest constare Parocho & testibus de consensu alterius an reuocatus sit, si simul cum alio consensu non existit. Tertia docet nihil referre, est multo tempore vnus consensus ab alio distet, modo reuocatus non sit: sic Maior in *4. d. 27. q. 1. in solut. ad 3.* Nauarr. *cap. 22. num. 8.* Quarta requirit simultatem moralem, ne inquam multum temporis inter vnum, & alium consensum intercedat: sic Sotus in *4. d. 27. quest. 1. art. 3. vers. sed alia.* Couaruu. *4. decret. 2. p. cap. 4. intro. num. 7.* Henric. *lib. 1. cap. 3. numero 6.* Petr. de Ledefin. *quest. 4. art. 3. dub. 2.* aliis relatis Sanch. *disp. 3. quest. 2. num. 7.* neque dissentit Aegid. de Coninch. *disp. 2. dub. 7. concl. 1. & 2. can. 5.* Basil. Ponce. *lib. 2. cap. 16. n. 2.* variant tamen ij Doctores in assignanda distantia vnus consensus ab alio, ut censetur moraliter existere. Nam Sotus existimat vsque ad septennium extendi posse. Henric. vero vsque ad biennium Petr. de Ledefin. vsque ad annum. Sanch. Basil. Aegid. & alij arbitrio prudentis relinquunt.

2. Ego vero dicendum existimo primam, & secundam sententiæ falsam esse, si de consensu actuali, & non habituali intelligatur. Nam vtriusque consensus physicus, & actualis nec ratione Sacramenti, nec ratione contractus simul esse requiritur. Non ratione Sacramenti, ad quod constituendum

sufficit, quod partes inter se moraliter coniungantur, ut patet in Sacramento penitentiae, ordinis, & confirmationis, &c. Neque item ex ratione contractus, in quo moralis coniunctio facilius admittitur. *leg. 1. 8. qui praesens. ff. de verbor. obligat. i. & leg. 1. §. sed verior. ff. de contrahenda empr.* Et in praesenti est manifestum, cum per epistolam, vel procuratorem contractus matrimonij celebretur, in quo consensus contrahentium simul physicè celebratur, in quo consensus contrahentium simul physicè non existit. Atque ita docent omnes Doctores tertiae, & quarta sententiae, quae si benè pendantur inter se non pugnant, sed verissimae sunt. Pro quarum explicatione aduerto matrimonium contrahi posse consensu physicè praeterito habitualiter permanente, neque opus esse ut permaneat in aliquo effectu producto, qui causa contrahendi sit, quia nihil physicum efficere debet, sed solum hunc moralem effectum, scilicet mutua traditionem corporum, mutuaque obligationem, ad quam praestanda sufficit perseverantia moralis habitualis, sicuti in aliis contractibus (stipulatione excepta ob eius singularem naturam. *leg. contrarius. ff. de verbor. obligat.*) Quapropter etsi multum temporis inter valet, & alium consensum intercesserit, si tamen de facto expressè, nec tacitè reuocatus non est, sufficit ad contrahendum matrimonium. Censetur autem reuocatus, si in aliam personam consentit. Item si consentit pro determinato tempore, eo transacto, quem terminum regulariter omnes contrahentes censendi sunt apponere maiorem, vel minorem iuxta negotij qualitatem. Nemo enim credendus est (inquit Coninch.) velle perpetuò alterius consensum expellere, & de suo statu suspensum esse.

Praedicta locum habere possunt, ut inquit Coninch. *dicto dub. 7. concl. 4.* Basil. Ponce. *lib. 2. cap. 16. n. 5.* etiam vbi viget Trident. si prior consensus coram Parocho, & testibus sit, & alio die sequenti idem Parochus, & testes alterius consensui assistant, tamen nesciant, an prior consensus reuocatus sit; id enim necessarium non est; sicuti non est necessarium, cum matrimonio per procuratorem contracto assistant, scire praedictum mandatum reuocatum non esse.

3. Quod verò Sanch. *lib. 2. disp. 32. num. 9.* quem sequitur Coninch. *disp. 1. 4. dub. 7. conclus. 3. in fine.* & Gutier. *cap. 46. num. 14.* allerit te sic consentientem altero legitimum consensum praestante posse denuò consentire, quin alios denuò consentiat, quia praedictus consensus alterius legitimus habitualiter perseverat mihi non probatur, eo quod praedictus consensus post factum contractum neque formaliter, neque habitualiter perseverat, quia fuit consensus de contrahendo tali tempore, non alio, in quo credit sibi esse impossibile denuò contrahere. Praeterea praedictus consensus non solum ex tua parte nullus fuit ob fictionem, sed etiam alterius consensum nullum reddit, quia nemo consentit in traditionem sui corporis, nisi alter eandem sui corporis traditionem faciat; est enim hic contractus mutuus & onerosus, ergo ex perseverantia praedicti consensus vtpote nullius valoris conualescere matrimonium non potest. Requiritur ergo novus consensus. Qualiter hic praestandus sit postmodum examinabimus.

PUNCTUM VII.

Qualiter consensus contrahentis exprimendus sit?

1. Vriusque consensus verbis, vel signis exprimendus est.
2. Aliqui affirmant esse verba necessaria.
3. Non sunt necessaria necessitate Sacramenti.
4. Satisfit rationi opposita.
5. Nec etiam sunt necessaria necessitate praeepti.

1. **C**ertum est vtriusque consensum verbis, vel signis exprimendum esse. Tum quia est contractus respectivus, humanus, & politicus, qui sola mente celebrari non potest. Non enim potest esse vltro citroque obligatio, quin consensus contrahentium sibi inuicem manifestentur, & fauet lex traditionibus, *Cod. de Pactis, ibi: Traditionibus, & usu capionibus, non nudis pactis rerum dominia transferuntur.* Tum quia constituit Sacramentum, quod necessariò est signum sensibile gratiae sanctificantis. Colligiturque haec veritas ex Concilio Florent. in decreto Eugen. & ex Trident. *sess. 24. cap. 1. de reformar. & pluribus Sanch. lib. 2. disp. 30.* Neque obstat Textus in *exp. cum locum de Sponsalib.* vbi inquit Pontifex, matrimonium à solo consensu contrahitur, id est à solo consensu libero expresso, non coacto, non enim expressionem consensum intendebat Pontifex excludere, sed coactionem, ut ex contextu constat. Neque item obstat *cap. ius fraternitati, eodem tit.* vbi dicitur, matrimonium in veritate contrahitur per legitimum viri, & mulieris consensum; sed necessaria sunt quantum ad Ecclesiam verba consensum exprimentia de praesenti, intelligendum enim est, esse necessaria verba, & non sufficere nuda, ut facilius Ecclesiae constare possit matrimonium esse contractum. Neque item obstat quod in *cap. sufficit 27.*

quest. 2. & cap. fin. de sponsa duorum, dictum sit solo consensu expresso abique copula, hanc enim ab essentia matrimonij excludere intendebant, non tamen consensus expressionem.

2. Sed an praedictus consensus verbis necessario exprimendus sit saltem necessitate praeepti? variant Doctores. Nam plures, quorum meminit Sanch. *lib. 2. disp. 31. num. 2. Zeuall. r. 3. commun. opin. quest. 750. num. 21.* Gutier. *cap. 46. num. 10.* Coninch. *disp. 24. dub. 8.* Basil. Ponce, *lib. 2. cap. 7.* existimant non solum esse verba necessaria necessitati praeepti in eis qui loqui possunt, sed esse necessaria pro valore Sacramenti. Mouentur ex *cap. ius de sponsalib.* ibi: *sed necessaria sunt quoad Ecclesiam verba, id est ex institutione Ecclesiae, & ex cap. licet; eodem ibi; ita ut vnus alterum verbum consensu recipiat. Et cap. consultationi eodem. ibi; cum verba processissent.* Et efficacius ex Concilio Florent. ibi: *in decreto Eugenij,* vbi postquam decidisset omnia Sacramenta tribus perfici, verbis tanquam forma, rebus tanquam materia, & Ministro, loquens de matrimonio praedictam propositionem rescripsit dicens: causa efficiens matrimonij est consensus regulariter per verba de praesenti expressus, tacitè indicans non semper esse necessarium consensum per verba exprimi, esse tamen regulariter scilicet in valentibus loqui. Neque minus esse debet, quod in aliquibus verba necessaria sunt, & non in aliis; nam cum huiusmodi Sacramentum consistat in contractu, optimè potuit Ecclesia pro valore contractus verba exigere in valentibus loqui, cum tamen in non valentibus signa reputet esse sufficientia.

3. Ceterum omnino tenendum est tam in non valentibus loqui, quam valentibus, verba non esse necessaria necessitate Sacramenti: sic pluribus firmant Sanch. *disp. 31. n. 5.* Gab. Vazq. *disp. 3. de matr. c. 7.* Couaruu. *2. p. de matr. c. 4. m. 1.* Gutier. *c. 46. n. 10.* Coninch. *dub. 8. concl. 2.* Basil. Ponce *dicta. c. 7. num. 4.* Et quidem pro non valentibus loqui, est descripto expressa in *c. cum apud. c. ius de sponsalib.* Et colligitur ex dicto Concilio Florent. At pro valentibus loqui colligi potest ex *cap. vnico §. fin. de desponsat. impub. lib. 6. vbi pro puella praesente, & tacente praestat pater consensum, & verum matrimonium constituit, quia puella medio illo silentio consensum patrem approbat, ut inquit D. Thom. in 4. d. 27. quest. 1. an. 3. quaestiuicula 2. ad 3. Item ex *cap. fin. de coniugio. serui. ibi: me facto, nec verbo consentit. Et ex cap. veniens. cap. i. qui, cap. ius. cap. illud, & aliis de Sponsalib.* vbi deciditur sponsalia copula subsequente transire in matrimonium. Ratio est, quia si verba in aliquo casu essent necessaria pro valore Sacramenti matrimonij Concilium Florent. quod ita exactè declarauit, & formas Sacramentorum declarauit, sine dubio expressisset. Ex illo autem verbo regulariter id non colligitur: cum satis commodè explicetur, si dicamus consensum qui regulariter per verba exprimitur esse causam efficientem, non quasi necessariam sit necessitate Sacramenti regulariter per verba exprimi, sed quia hic modus explicandi consensum regulariter contingit. Et forte ob hanc causam Tridentina. *sess. 24. de reformar. cap. 1.* dixit Parochus viro, & muliere interrogatis, & eorum consensu intellecto: notanter dixit in illis: quin verborum meminerit tacitè indicans signis intelligi posse, esseque sufficientia.*

4. Neque Textus in *cap. ius fraternitati* contrarium probat dicens verba quo ad Ecclesiam esse necessaria, quia id dictum est, quia sunt necessaria, ut facilius Ecclesiae constet de matrimonio contracto. Textus verò in *capite licet. capite consultationi,* conuincunt regulariter verbis matrimonium perfici, non quasi ea necessaria sint, sed quia sunt signa superiora consensu. Ad argumentum ex Concilio Florent. deductum constat ex probatione nostrae sententiae.

5. Superest dicendum, An verba sint necessaria saltem necessitate praeepti; Et quidem nullibi esse latum praeeptum probat Sanch. *lib. 2. disp. 31. num. 10.* Basil. Ponce *lib. 2. cap. 7. num. 14.* Egid. Coninch. *disp. 24. dub. 8. concl. 4.* Gutier. *cap. 46. numero 11.* ideoque non probo quod Sanch. & Gutier. affirmant esse peccatum veniale, si verba omittantur, quia vbi non est lex, nec praerogatio esse potest, vt inquit Paul. Fateor tamen esse maximè decens, vt contrahentes locos consensu verbis expriment, vt dixit Alphonus Rex, *leg. c. 1. part. 4.* Quinimo aliquando ratione scandali, & ne dubius reddatur contractus, sub peccato mortali necessarium erit.

PUNCTUM VIII.

Quibus verbis, & signis hic consensus censetur expressus?

1. Spectanda est propria significatio verborum, cum dubia sunt.
2. Explicantur aliqua verba, qua consensum de praesenti denotant.
3. Qualiter signis exprimat consensum.